

פרשת משפטים: גילוי סודות בחינוך

1. אצילות וחיים

וְאֵל אֶצִּילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יְדוֹ וַיַּחַזֵּז אֶת הָאֵלִים וַיִּאֲכַל וַיִּשְׁתּוּ (שמות כד, יא)

2. עונג שבת

דווקא בשבת שמאיר אור האצילות לראות כי הכל אלוקות הוא הזמן להתענג באכילה ושתיה לשם שמים (בית גנזי, משפטים, הרב מ. ר. לוריא)

3. להתפלל בין הקצוות

אמר רבי יהושע בן לוי מהכא השתחוו לה' בהדרת קדש אל תקרי בהדרת אלא בחרדת ממאי דילמא לעולם אימא לך הדרת ממש כי הא דרבי יהודה הוה מציין נפשיה והדר מצלי אלא אמר רב נחמן בר יצחק מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה מאי וגילו ברעדה אמר רב אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא בדח טובא אמר וגילו ברעדה כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא חזייה דהוה קא בדח טובא אמר ליה בכל עצב יהיה מותר כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא (ברכות ל, ב)

4. חכמה בגויים תאמין לכתחילה

הנה מתברר מה שמתברר מכל ענינים, מה שהיה כלול במלכים קדמיים, מה שראוי להיות בחק ההוא שרוצה המחשבה העליונה לקבוע אותו. (קל"ח פתחי חכמה, רמח"ל, פתח ד')

5. כבוד וצמצום: ללמוד להסתכל על המציאות

עמעום האור: נכונותה של הישות המצטמצמת להתגלות לזולת אך ורק לפי יכולתו לקבל (כלומר- לפי יכולת ה"כלים" שלו), ולא לפי שאיפותיה שלה. גם ההתגלות לזולת חייבת להופיע באופן מצומצם.

6. מטי ולא מטי: יצירת מרחב הדיבור

והענין הוא שכאשר נשלם בחי' הכלי הזה ונעשה כלי ע"י הסתלקות האור אז כאשר יחזור האור להתפשט בו אז ישאר בחי' אורות וכלים. אמנם כאשר נתפשט האור בכלי זה פעם ב' אינו מתפשט כסדר הא' אך נגלה ונעלם וז"ש בזוהר מטי ולא מטי ואלו הב' בחי' נקראו התפשטות (עץ חיים, ארי ז"ל, מטי ולא מטי)

7. נהמה דכיסופא: המרחב החינוכי

ויש להבין יותר ע"פ מ"ש התוס' בקידושין דף ל"ו ע"ב [ד"ה כל מצוה] בשם הירושלמי דהאי מאן דאכיל מחבריה בהית להסתכלי ביה שהוא סימן להרכבת האילן שכל זמן שהוא יונק ממנו פונה לצד אחר ע"ש, והנה אמרה התורה ללמד שהמצוה ללמוד עם התלמידים פנים בפנים, כדכתיב [ישעיה ל, כ] והיו עיניך רואות את מוריך, הטעם הוא כמו שהתלמיד מקבל מרבו כמו כן הרב מקבל מהתלמיד כמ"ש [מכות י.]. ומתלמידי יותר מכולם א"כ לא בהית להסתכלי ביה, והראיה לזה דכתיב גבי משה [שמות ג, ו] ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, והיינו משום דלגבי השי"ת סבר משה דלא שייך בו קבלה מתלמידו לכך בהית לאסתכלי ביה, אבל באמת כתיב [דברים ה, ד] פנים בפנים דיבר ה' עמכם (פנים יפות על במדבר ח, ב)

8. האמונה בעיתוי

אָמַת מְאָרֶץ תִּצְמַח וְצִדֵּק מִשְׁמַיִם נִשְׁקָף: (תהילים פה, יב)